आचार्यप्रथमवर्षम्

प्रथमपत्रम्-नव्यव्याकरणम्

शैक्षिकनिष्पत्तिः

केन्द्रीयसंस्कृतविश्वविद्यालये आचार्यकक्षायाः पाठ्यक्रमः द्विवर्षीयः वर्तते। यो हि चर्तुषु सत्रेषु विभक्तो वर्तते। प्रथमवर्षे सत्रार्द्धद्वयं द्वितीयवर्षे च सर्त्राद्धद्वयम्। प्रतिकक्षं प्रतिसत्रार्द्धंच पञ्च पत्राणि छात्रैः अध्येतव्यानि भवन्ति। येषां विवरणम् अधोलिखित वर्तते।

व्याकरणविषयः प्राचीनव्यभेदेन द्विधा विभक्तो वर्तते। तत्र नव्यव्याकरण विषये आचार्य कक्षायां प्रथमवर्षस्य प्रथमाद्वितीयसत्रयो प्रथमपत्ररूपेण नागेशभट्टविरचितस्य लघुशब्देन्दुशेखरनामकस्य वर्तते, यस्य पूर्णाङ्काः शतम् अस्ति।

अस्य ग्रन्थस्याध्ययनस्य प्रयोजनम् अधोलिखितं वर्तते।

- वैयाकरणसिद्धान्त कौमुदीग्रन्थस्य सम्यग्- अवबोधः।
- वर्णानाम् उच्चारणविज्ञानम्, ध्वनिविज्ञानम्, स्थान प्रयत्नविज्ञानं च।
- वर्णानां मेलनस्य (संधेः) वैज्ञानिकत्वम्।
- सन्धि–विभागस्य वैज्ञानिकम्।
- अनुस्वार–विसर्ग, यमानुनासिका–जिह्वामूलीयानाम् अयोगवाहत्वविज्ञानम्।